

Svar på skriftligt spörsmål SSS 7/2019 rd

Svar på skriftligt spörsmål om begränsning av vård av patienter med funktionshinder i hälso- och sjukvården

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 7/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Mari Rantanen /saf:

Vad tänker den berörda ministern göra för att förbudet mot diskriminering av personer med funktionsnedsättning enligt grundlagen, FN:s handikappkonvention och lagen om patientens ställning och rättigheter ska förverkligas inom hälso- och sjukvården?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Personer med grav funktionsnedsättning har samma rätt till en god hälsa och god sjukvård som personer som inte har en grav funktionsnedsättning. Enligt grundlagens 6 § är alla lika inför lagen, och enligt 7 § har alla rätt till liv. Enligt grundlagens 19 § har var och en rätt till oundgänglig omsorg och tillräckliga social-, hälso- och sjukvårdstjänster. Med oundgänglig omsorg avses sådana tjänster som tryggar förutsättningarna för ett människovärdigt liv.

Enligt lagen om patientens ställning och rättigheter har var och en som varaktigt bor i Finland utan diskriminering och inom gränserna för de resurser som vid respektive tidpunkt står till hälso- och sjukvårdens förfogande rätt till sådan hälso- och sjukvård som hans eller hennes hälsotillstånd förutsätter. Vården ska ordnas och patienten bemötas så att hans människovärde inte kränks.

Vid begränsning av vård är det fråga om en medicinsk bedömning som är densamma för alla patienter och som grundar sig på medicinskt och etiskt övervägande. En etisk grundprincip inom den medicinska vetenskapen är att vården inte får vara till större skada än själva sjukdomen. Vården ska också vara sådan att den inte bara förlänger patientens lidande. I vissa situationer kan gränsdragningen vara svår, och man kan tvingas överväga om man ska avstå från svåra behandlingar om man inte kan uppnå en förbättring av patientens tillstånd.

Syftet med FN:s handikappkonvention är att främja, skydda och säkerställa det fulla och lika åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning och att främja respekten för deras människovärde.

I frågan om begränsning av vård har artiklarna 10 och 25 i konventionen särskild betydelse. Artikel 10 i konventionen gäller rätten till liv. Enligt den ska konventionsstaterna vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning verkligen får åtnjuta denna rätt på lika villkor som andra. Enligt artikel 25 om hälsa har personer med funktionsnedsättning rätt att åtnjuta bästa möjliga hälsa utan diskriminering på grund av

Svar på skriftligt spörsmål SSS 7/2019 rd

funktionsnedsättning. Artikeln förbjuder underlåtenhet att erbjuda hälsotjänster på grund av funktionsnedsättning.

Vid begränsning av vård framhävs den allmänna betydelsen av relationen mellan den medicinska bedömningen och patientens rättigheter. Särskild uppmärksamhet måste fästas vid patientens eller patientens lagliga representants rättighet att få en begriplig utredning av omsorgsalternativen och motiveringarna till dem samt deras effekter, samt vid rättigheten att påverka innehållet i vården. Det är uppenbart att man i dessa fall rör sig i kärnområdet för patientens självbestämmanderätt och jämlika rättigheter, varvid bemötandet av patienterna och deras närstående samt deras delaktighet lyfts fram.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering ska självbestämmanderätten för användarna av social- och hälsovårdstjänster stärkas genom lagstiftning. Social- och hälsovårdsministeriet bereder en heltäckande reform av lagstiftningen om patientens ställning och rättigheter. I samband med beredningen kommer man att utvärdera grunderna för bedömningar gällande begränsning av vård och metoder genom vilka patientens självbestämmanderätt kan stärkas.

Helsingfors 25.6.2019

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru